

Föreskrifter om ändring i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2016:12) om icke-automatiska vågar;

beslutade den 30 augusti 2018.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskriver med stöd av 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon att 1 kap. 2 §, 2 kap. 1 § och bilaga 1 till styrelsens föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2016:12) om icke-automatiska vågar ska ha följande lydelse.

1 kap.

2 § I dessa föreskrifter avses med

1. *våg*: ett mätdon med vilket massan hos en kropp bestäms med hjälp av tyngdkraftens inverkan på kroppen; en våg kan också användas till att bestämma andra massrelaterade storheter, mängder, parametrar eller egenskaper
2. *icke-automatisk våg eller våg*: en våg som kräver medverkan av en operatör vid vägningen,
3. *tillhandahållande på marknaden*: varje leverans av en våg för distribution eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,
4. *utsläppande på marknaden*: första gången en våg tillhandahålls på unionsmarknaden,
5. *tillverkare*: fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka en våg och saluför den, i eget namn eller under eget varumärke,
6. *tillverkarens representant*: fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och som enligt skriftlig fullmakt från tillverkaren har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,
7. *importör*: fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och släpper ut en våg från ett tredjeland på unionsmarknaden,
8. *distributör*: fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, förutom tillverkaren eller importören, som tillhandahåller en våg på marknaden,
9. *ekonomisk aktör*: tillverkaren, tillverkarens representant, importören och distributören,
10. *teknisk specifikation*: dokument där det fastställs vilka tekniska krav som en våg ska uppfylla,
11. *harmoniserad standard*: harmoniserad standard enligt definitionen i artikel 2.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG,

12. *ackreditering*: ackreditering enligt definitionen i artikel 2.10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93,
13. *nationellt ackrediteringsorgan*: nationellt ackrediteringsorgan enligt definitionen i artikel 2.11 i förordning (EG) nr 765/2008,
14. *bedömning av överensstämmelse*: process där det visas huruvida de väsentliga kraven i dessa föreskrifter för en våg har uppfyllts,
15. *organ för bedömning av överensstämmelse*: organ som utför bedömning av överensstämmelse, innefattande kalibrering, provning, certifiering och kontroll,
16. *återkallelse*: åtgärd för att dra tillbaka en våg som redan tillhandahållits slutanvändaren,
17. *tillbakadragande*: åtgärd för att förhindra att en våg i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,
18. *harmoniserad unionslagstiftning*: unionslagstiftning som harmoniserar villkoren för saluföring av produkter,
19. *CE-märkning*: märkning genom vilken tillverkaren visar att vågen överensstämmer med de tillämpliga kraven i harmoniserad unionslagstiftning som föreskriver CE-märkning,
20. *anmält organ*: ett organ som anmälts för uppgifter i samband med bedömning av överensstämmelse enligt bestämmelser som gäller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Turkiet; med anmälda organ likställs organ i ett land med vilket Europeiska unionen träffat avtal om ömsesidigt erkännande avseende bedömning av överensstämmelse, om organet har anmälts för uppgiften enligt reglerna i avtalet,
21. *bestämning av verifierad bruttovikt*: bestämning av verifierad bruttovikt (VGM) enligt metod 1 i bilaga 1 till Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:174) om transport av last på fartyg och terminaler som anlöps av fartyg som lastar eller lossar fast bulklast,
22. *vägning av fiskeriprodukter*: vägning av fiskeriprodukter enligt artikel 60 och 61 i rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/812, och avdelning IV, kapitel II i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 404/2011 av den 8 april 2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1224/2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, i lydelsen enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1962,
23. *framställning av färdigförpackningar (förutbestämda kvantiteter)*: mätning eller kontroll av den faktiska varumängden vid framställning av färdigförpackade varor i enlighet med kraven i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2017:1) om färdigförpackade varor (förutbestämda kvantiteter), och
24. *framställning av färdigförpackningar (ej förutbestämda kvantiteter)*: mätning eller kontroll av den faktiska varumängden vid framställning av färdigförpackningar som är avsedda att säljas i nominella mängder som är uttryckta i vikt eller volymenheter och innehåller minst 5 g eller 5 ml och högst 10 kg eller 10 l.

2 kap.

1 § Icke-automatiska vågar som används för

1. bestämning av massa i samband med handel,

2. bestämning av massa för beräkning av tull, taxa, skatt, bonus, vite, ersättning, gottgörelse eller liknande betalning,
3. sakkunnigutlåtande vid rättegång,
4. bestämning av verifierad bruttovikt,
5. bestämning av massa inom sjukvården för vägning av patienter i samband med kontroll, diagnostik eller behandling,
6. bestämning av massa för beredning av medicin enligt recept på apotek och bestämning av massa vid analyser som utförs på medicinska eller farmaceutiska laboratorier,
7. vägning av fiskeriprodukter,
8. bestämning av pris baserat på massa vid direktförsäljning till allmänheten,
9. framställning av färdigförpackningar (förutbestämda kvantiteter), eller
10. framställning av färdigförpackningar (ej förutbestämda kvantiteter),

ska uppfylla kraven i bilaga 1 till dessa föreskrifter.

Bilaga 1

Väsentliga krav

Samma terminologi används i denna bilaga som inom den internationella organisationen för legal metrologi, Organisation Internationale de Métrologie Légale (OIML).

Inledning

Om en våg innefattar eller är ansluten till fler än en visningsanordning eller utskriftsanordning behöver inte de väsentliga kraven ställas på sådana anordningar som återger resultatet av vägningen och inte kan påverka vågens funktion. Förutsättningen är att vägningsresultatet skrivs ut eller registreras korrekt och beständigt i någon del av vågen som uppfyller de väsentliga kraven och att resultaten är tillgängliga för de båda parter som berörs av vägningen. När det gäller vågar som används vid försäljning direkt till allmänheten måste dock anordningar för visning eller utskrift av vägningsresultat, exempelvis kassaregister, för säljaren och kunden uppfylla de väsentliga kraven.

Metrologiska krav

1. Massenheter

De använda massenhetererna ska vara de legala måttenheter som anges i 1 § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon och i Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2009:26) om måttenheter. Med beaktande av detta får endast följande enheter användas:

- SI-enheterna mikrogram, milligram, gram, kilogram, ton.
- Icke-SI-enheten metrisk karat (vid vägning av ädelstenar)

2. Noggrannhetsklasser

2.1 Följande fyra noggrannhetsklasser finns I, II, III och IIII.

Tabell 1

Klass	Kontrollskaldel (e)	Minsta last (Min)	Antal kontrollskaldelar n = Max/e	
		minsta värde	minsta värde	högsta värde
I	$0,001 \text{ g} \leq e$	100 e	50 000	-
II	$0,001 \text{ g} \leq e \leq 0,05 \text{ g}$ $0,1 \text{ g} \leq e$	20 e 50 e	100 5 000	100 000 100 000
III	$0,1 \text{ g} \leq e \leq 2 \text{ g}$ $5 \text{ g} \leq e$	20 e 20 e	100 500	10 000 10 000
IIII	$5 \text{ g} \leq e$	10 e	100	1 000

En våg får tas i bruk för de syften som anges i 2 kap. 1 § endast om den är konstruerad för de temperatur- och fuktförhållanden i vilka den avses användas och är lämplig utifrån noggrannhetsklass, kontrollskaldel, gravitation och lutning.

För vågar i klasserna II och III som används för bestämning av frakttariffer minskas minimilasten till 5e.

2.2 Skaldelar

2.2.1 Den reella skaldelen (d) och kontrollskaldelen (e) ska uttryckas som

$1 \cdot 10^k$, $2 \cdot 10^k$ eller $5 \cdot 10^k$ massenheter,

där k betecknar ett heltal eller talet noll.

2.2.2 För alla vågar som inte har hjälpanordning för avläsning ska gälla att

$d = e$.

2.2.3 För vågar som har hjälpanordning för avläsning gäller följande krav:

$e = 1 \cdot 10^k \text{ g}$
 $d < e \leq 10 d$,

utom för vågar i klass I med $d \leq 10^{-4} \text{ g}$, där kravet är att $e = 10^{-3} \text{ g}$.

3. Klassificering

3.1 Vågar med ett vägningsområde

Vågar som har hjälpanordning för avläsning ska höra till klass I eller klass II. För dessa vågar gäller att de lägre gränsvärdena för minsta lasten erhålls ur tabell 1 genom att kontrollskaldelen (e) i spalt 3 ersätts av den reella skaldelen (d).

Om $d < 10^{-4}$ g får högsta lasten för vågar i klass I underskrida 50 000 e.

3.2 Vågar med flera vägningsområden

Flera vägningsområden är tillåtna, förutsatt att dessa tydligt anges på vågen. Varje enskilt vägningsområde klassificeras enligt avsnitt 3.1. Om vägningsområdena ligger inom olika noggrannhetsklasser ska vågen uppfylla de strängaste av de krav som ställs på vågar inom de noggrannhetsklasser som vägningsområdena motsvarar.

3.3 Flerintervallsvågar

3.3.1 Vågar med ett vägningsområde kan ha flera delvägningsområden (flerintervalls-vågar). Flerintervallsvågar får inte vara utrustade med hjälpanordning för avläsning.

3.3.2 Varje delvägningsområde för flerintervallsvågar definieras av följande storheter:

- kontrollskaldelen e_i med $e_{(i+1)} > e_i$
- högsta lasten Max_i med $Max_i = Max$
- minsta lasten Min_i med $Min_i = Max_{(i-1)}$
och $Min_i = Min$

varvid $i = 1, 2, 3 \dots r$,

där $i =$ delvägningsområdets ordningsnummer och $r =$ totala antalet delvägningsområden.

Alla laster avser nettolast, oavsett värdet på eventuell tara.

3.3.3 Delvägningsområdena klassificeras enligt tabell 2. Alla delvägningsområden ska ligga i samma noggrannhetsklass och denna skall anses vara vågens noggrannhetsklass.

Tabell 2

Klass	Kontrollskaldel (e)	Minsta last (Min)	Antal kontrollskaldelar	
		minsta värde	Minst * $n=Max_i/e_{(i+1)}$	Högst $n=Max_i/e_i$

STAFS 2018:5

I	0,001 $g \leq e_i$	100 e_i	50 000	-
II	0,001 $g \leq e_i \leq 0,05 g$ 0,1 $g \leq e_i$	20 e_i 50 e_i	5 000 5 000	100 000 100 000
III	0,1 $g \leq e_i$	20 e_i	500	10 000
III	5 $g \leq e_i$	10 e_i	50	1 000
*För $i = r$ gäller motsvarande kolumn i tabell 1, med e ersatt av e_i				

$i = 1, 2, \dots, r$,
 i = delvägningsområdets ordningsnummer
 r = totala antalet delvägningsområden.

4-6. Noggrannhet

4.1 Vid bedömning av överensstämmelse samt vid återkommande kontroll av icke-automatiska vågar får felet i visningen inte överstiga det största tillåtna felet enligt tabell 3. Om visningen är digital skall felet korrigeras för avrundningsfelet.

Det största tillåtna felet avser nettovärden och taravärden för alla eventuella belastningsfall, exklusive förinställt taravärde.

Tabell 3

Belastning (m) uttryckt i kontrollskaldelar (e)				Största tillåtna fel
Klass I	Klass II	Klass III	Klass III	
$0 \leq m \leq 50\,000 e$	$0 \leq m \leq 5\,000 e$	$0 \leq m \leq 500 e$	$0 \leq m \leq 50 e$	$\pm 0,5 e$
$50\,000 e < m \leq 200\,000 e$	$5\,000 e < m \leq 20\,000 e$	$500 e < m \leq 2\,000 e$	$50 e < m \leq 200 e$	$\pm 1,0 e$
$200\,000 e < m$	$20\,000 e < m \leq 100\,000 e$	$2\,000 e < m \leq 10\,000 e$	$200 e < m \leq 1000 e$	$\pm 1,5 e$

4.2 De största tillåtna felen under drift får, med undantag för återkommande kontroll enligt 4 § Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2007:19) om återkommande kontroll av icke automatiska vågar, vara dubbelt så stora som de i punkt 4.1 angivna största tillåtna felen.

5 Vägningresultatet hos en våg ska vara repeterbart och ska vara detsamma när andra visningsanordningar används och när andra utbalanseringsmetoder används. Vägningresultatet ska vara tillräckligt okänsligt för ändringar av lastens placering på lastbäraren.

6 Vågen ska reagera på små ändringar av lasten.

7. Inverkan av influensstorheter och tid

7.1 Vågar i klasserna II, III och IIII som kan komma att användas i snedställt läge ska vara tillräckligt okänsliga för sådana snedställningar som kan förekomma under normalt bruk.

7.2 Vågarna ska uppfylla de metrologiska kraven inom det av tillverkaren specificerade temperaturintervallet. Detta intervall ska minst omfatta

5 °C för vågar i klass I;

15 °C för vågar i klass II;

30 °C för vågar i klass III och IIII.

Om tillverkarspecifikation saknas ska temperaturintervallet vara -10 °C till +40 °C.

7.3 Vågar som är anslutna till nätspänning ska uppfylla de metrologiska kraven vid normalt förekommande nätspänningsvariationer.

Vågar som är batteridrivna ska indikera när batterispänningen faller under den lägsta nivå som krävs. I ett sådant fall ska vågen antingen fortsätta att fungera korrekt eller stängas av automatiskt.

7.4 Elektroniska vågar ska, med undantag för dem som hör till klass I eller, om $e < 1$ g, klass II, uppfylla de metrologiska kraven vid hög relativ luftfuktighet vid temperaturintervallets övre gräns.

7.5 Långtidsbelastning av en våg i klass II, III eller IIII ska ha försumbar inverkan på belastningsvisningen och på nollvisningen direkt efter avlastning.

7.6 Under andra betingelser ska vågen antingen fortsätta att fungera korrekt eller stängas av automatiskt.

Konstruktion och uppbyggnad

8. Allmänna krav

8.1 Vågen ska vara konstruerad och uppbyggd så att den behåller sina metrologiska egenskaper när den är korrekt installerad och används på rätt sätt i den miljö som den är avsedd för. Vågen ska visa värdet på den vägda massan.

8.2 När en elektronisk våg utsätts för störningar får ett visat resultat inte vara behäftat med ett betydande fel, eller också ska detta automatiskt upptäckas och indikeras.

När en elektronisk våg automatiskt avkännt ett betydande fel ska den avge en synlig eller hörbar larmsignal, som ska fortgå tills användaren vidtar korrigerande åtgärder eller felet upphör.

8.3 De krav som ställs enligt 8.1 och 8.2 ska uppfyllas under vågens hela förväntade användningstid.

Digitala elektroniska anordningar ska alltid utöva tillräcklig övervakning av att mätprocessen och indikeringsanordningen fungerar på rätt sätt och att all lagring och överföring av data sker korrekt.

När en elektronisk våg automatiskt avkänner ett betydande hållbarhetsfel ska den avge en synlig eller hörbar larmsignal, som ska fortgå tills användaren vidtar korrigerande åtgärder eller felet upphör.

8.4 De metrologiska egenskaperna hos en elektronisk våg får inte påverkas negativt av att yttre utrustning ansluts till vågen via ett lämpligt gränssnitt.

8.5 Vågen får inte ha någon egenskap som kan underlätta att den används i bedrägligt syfte. Möjligheterna att oavsiktligt missbruka vågen ska vara små. Komponenter som inte får tas isär eller justeras av användaren skall skyddas mot sådana ingrepp, genom plombering enligt 5 § andra stycket Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2007:19) om återkommande kontroll av icke-automatiska vågar eller motsvarande förfarande.

8.6 Vågen ska vara så konstruerad att den lätt kan underkastas föreskrivna kontrollåtgärder.

9. Visning av vägningsresultatet och andra viktuppgifter

Vägningsresultatet och andra viktuppgifter ska visas på ett korrekt, entydigt och icke vilseledande sätt. Visningsanordningen ska vara lätt att avläsa vid normalt bruk.

Benämningarna och beteckningarna på enheterna enligt avsnitt 1 i denna bilaga ska följa bestämmelserna i 1 § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon och Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll föreskrifter (STAFS 2009:26) om måttenheter med tillägget att beteckningen för metrisk karat skall vara "ct". Vågen ska inte kunna visa resultat som överskrider högsta last (Max) plus 9e. En hjälpanordning för avläsning får endast användas till höger om decimaltecknet. En anordning för utökad visning får endast användas temporärt, varvid någon utskrift inte skall kunna utföras. Sekundärresultat får visas, förutsatt att de inte kan förväxlas med primärresultat.

10. Utskrift av vägningsresultat och andra viktuppgifter

Utskrivna resultat ska vara korrekta, identifierbara och entydiga. Utskriften ska vara tydlig, läsbar, icke raderbar och beständig.

11. Nivellering

I tillämpliga fall ska vågen vara försedd med en anordning och en indikator för nivellering med tillräcklig känslighet för att vågen ska kunna installeras korrekt.

12. Nollställning

Vågen får vara utrustad med nollställningsanordning. En sådan anordning ska medge noggrann nollställning och får inte ge upphov till felaktiga vägningsresultat.

13. Anordningar för tarering och förinställd tarering

Vågen får ha en eller flera tareringsanordningar och en anordning för förinställd tarering. Taretingsanordningarna ska medge korrekt nollställning och korrekt vägning av nettovikt. Anordningen för förinställd tarering ska säkerställa korrekt bestämning av beräknad nettovikt.

14. Kompletterande krav för vågar med en kapacitet på högst 100 kg som används vid försäljning direkt till allmänheten

En våg som används vid försäljning direkt till allmänheten ska visa all väsentlig information om vägningen. Om den visar priset ska den tydligt visa priset har beräknats på den vara som ska säljas. Visat pris för betalning ska vara korrekt.

En prisberäknande våg ska visa den väsentliga informationen så länge att kunden hinner läsa den ordentligt.

En prisberäkande våg får utföra andra funktioner än vägning per post och pris-beräkning. Förutsättningen är att all visning som avser någon transaktion skrivs ut åt kunden på ett tydligt, enydigt och lämpligt utformat kvitto eller en etikett.

En våg får inte ha några egenskaper som direkt eller indirekt kan försvåra eller komplicera tolkningen av en visning.

En våg ska vara försedd med skydd som hindrar oriktiga affärstransaktioner som beror på att vågen inte fungerar korrekt.

Hjälpanordningar för avläsning och anordningar för utökad visning är inte tillåtna.

Tillsatsanordningar som kan användas i bedrägligt syfte är inte tillåtna.

Vågar som liknar dem som normalt används vid försäljning direkt till allmänheten men som inte uppfyller de krav som anges i detta avsnitt måste nära visningsenheten vara beständigt märkta med texten ”Ej för användning vid försäljning direkt till allmänheten”.

15. Prismärkande vågar

En våg som skriver ut prisetiketter ska uppfylla kraven för vågar som visar priset vid försäljning direkt till allmänheten, i den mån detta kan tillämpas för vågen i fråga. Vågen ska inte kunna skriva ut en etikett under minsta last.

Denna författning träder i kraft den 1 november 2018.

På Swedacs vägnar

MERIH MALMQVIST NILSSON

Magnus Danielsson